

Obsah

Předmluva	9
Úvod	10
1 Být učitelem mateřské školy	13
<i>Alena Váchová, Miluše Vítečková</i>	
1.1 Kdo je učitel mateřské školy	13
1.2 Očekávání ze strany rodičů	18
1.3 Očekávání ze strany dětí	19
1.4 Očekávání ze strany budoucích učitelů	20
1.5 A jak to vidí bývalé učitelky mateřské školy?	22
2 Učitel mateřské školy a jeho profesní kompetence	26
<i>Margareta Garabiková Pártlová, Dita Podhrázká</i>	
2.1 Definice pojmu profesní kompetence učitele mateřské školy	26
2.2 Vymezení obsahu profesních kompetencí učitele mateřské školy	28
2.2.1 <i>Kompetence předmětové</i>	29
2.2.2 <i>Kompetence didaktické a psychodidaktické</i>	30
2.2.3 <i>Kompetence pedagogické</i>	31
2.2.4 <i>Kompetence diagnostické a intervenční</i>	32
2.2.5 <i>Kompetence sociální, psychosociální a komunikativní</i>	33
2.2.6 <i>Kompetence manažerské a normativní</i>	34
2.2.7 <i>Kompetence profesně a osobnostně kultivující</i>	35
3 Učitel mateřské školy a sebereflexe	38
<i>Zuzana Štefánková</i>	
4 Učitel mateřské školy a komunikace s dětmi	51
<i>Eva Svobodová</i>	
4.1 Kde se vzala potřeba komunikovat s dětmi jinak a efektivněji?	51

4.2	Co znamená schopnost komunikovat s dětmi v pojetí vybavenosti učitele mateřské školy?	54
4.2.1	<i>Postoje vycházející z motivace</i>	54
4.2.2	<i>Pedagogická láska</i>	55
4.2.3	<i>Umění naslouchat</i>	57
4.2.4	<i>Schopnost empatie a zlaté pravidlo mezilidské komunikace</i>	58
4.2.5	<i>„Já“ výrok aneb Schopnost mluvit o svých pocitech místo o chování druhých lidí</i>	59
4.2.6	<i>Znalost pomocných komunikačních technik</i>	60
4.2.7	<i>Odbourávání trestů a odměn</i>	61
4.2.8	<i>Bez pravidel to nejde</i>	63
4.2.9	<i>Schopnost nebrat si věci osobně</i>	64
5	Učitel mateřské školy a jeho diagnostická, intervenční role	68
	<i>Zuzana Bílková</i>	
5.1	Vývojová specifika a potíže v chování dětí	68
5.1.1	<i>Diagnostická a intervenční kompetence učitele mateřské školy</i>	70
5.2	Postupy pozorování a rozbor chování jako základ pro podpůrná opatření	72
5.2.1	<i>Rozlišení aktérů</i>	73
5.2.2	<i>Analýza vzorce chování</i>	74
5.2.3	<i>Od příčiny k intervenci</i>	76
5.3	Podpůrná opatření I. stupně	77
6	Učitel mateřské školy na cestě k inkluzivnímu vzdělávání	80
	<i>Helena Havlišová</i>	
6.1	Proměny přístupu ve vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	80
6.2	Jsmo na cestě mezi integrací a inkluzí (klíčové pojmy)	82
6.3	Které kompetence, profesní hodnoty a postoje jsou pro inkluzivní způsob práce nepostradatelné?	83
6.3.1	<i>Odlíšnost jako inspirace</i>	84
6.3.2	<i>Spolupráce a týmová práce</i>	87
6.3.3	<i>Osobní profesní rozvoj</i>	94

7	Učitel mateřské školy a tvořivost	98
	<i>Petra Waldaufová</i>	
7.1	Pojem tvořivost	98
7.1.1	<i>Definice tvořivosti</i>	98
7.1.2	<i>Znaky tvořivé osobnosti – učitele mateřské školy</i>	99
7.2	Faktory ovlivňující tvořivost předškolních dětí	103
7.2.1	<i>Znaky dětského myšlení</i>	103
7.2.2	<i>Způsob zpracování informací</i>	105
7.3	Rozvoj tvořivosti	106
7.3.1	<i>Stadia rozvoje tvořivé aktivity dětí</i>	106
7.3.2	<i>Tvořivé úkoly</i>	107
7.3.3	<i>Praktické příklady tvořivých úloh v souvislosti s RVP PV</i>	107
8	Učitel mateřské školy a rodiče	114
	<i>Miroslav Procházka</i>	
8.1	Výchovná východiska pro komunikaci s rodinou aneb Co vše ovlivňuje to, jak s námi rodiče komunikují	114
8.2	Komunikace s rodiči ve vztahu k výchovným stylům v rodině	118
8.2.1	<i>Komunikace s rodičem uplatňujícím autoritářskou výchovu</i>	118
8.2.2	<i>Komunikace s rodičem uplatňujícím volnou výchovu</i>	120
8.2.3	<i>Komunikace s rodičem uplatňujícím demokratickou výchovu</i>	125
8.3	Komunikace s rodinou očima učitelek mateřských škol	127
8.4	Doporučení pro praxi	129
9	Učitel mateřské školy a kolegové	131
	<i>Milúše Vítečková</i>	
9.1	Jak na nás působí druzí aneb O podstatě týmové komunikace	131
9.2	Charakter práce a typy týmových činností a jejich vliv na týmovou práci	133
9.3	Znaky týmu a komunikace v týmové roli	134
9.3.1	<i>Znaky týmu</i>	134
9.3.2	<i>Komunikace v týmové roli</i>	136
9.4	Vztahy na pracovišti a komunikace s kolegy očima učitelek mateřských škol	138

9.5	Zvládání konfliktních situací v komunikaci s kolegy	139
9.6	Doporučení pro praxi	142
10	Učitel mateřské školy a zpětná vazba od dětí	143
	<i>Hana Švejdová</i>	
10.1	Sebepotvrzování jako cesta k sebepoznání	143
10.2	Případová studie ilustrující sebepotvrzování	144
	10.2.1 <i>Popis a rozbor činností s dětmi nabízejících prostor</i>	
	<i>k sebepotvrzování a sebereflexi</i>	145
	10.2.2 <i>Práce s příběhem jako cesta k sebepotvrzování</i>	156
10.3	A jak je to v praxi?	159
11	Když je pedagogem mateřské školy muž	161
	<i>Eva Svobodová</i>	
11.1	Muž v mateřské škole	161
	11.1.1 <i>Vlastní zkušenosti s muži v mateřské škole</i>	161
	11.1.2 <i>Je muž pečovatel?</i>	162
	11.1.3 <i>Co může muž dát předškolním dětem?</i>	163
11.2	Povolání učitele mateřské školy vlastníma očima	164
	Závěrem o morálce a ctnostech pedagogických	172
	<i>Eva Svobodová</i>	
	Shrnutí	193
	Summary	195
	Věcný rejstřík	197
	Na knize se podíleli	198